

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIĄ

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNIĄ

--	--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

miejsce
na naklejkę
z kodem

EGZAMIN W TRZECIEJ KLASIE GIMNAZJUM Z ZAKRESU PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH

Informacje dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 16 stron. Ewentualny brak zgłoś nauczycielowi.
2. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
3. Wszystkie zadania rozwiązuj długopisem lub piórem.

4. Gdy przy zadaniu jest taki znak , to wybierz jedną odpowiedź i zamaluj wybrany kwadrat, np.:

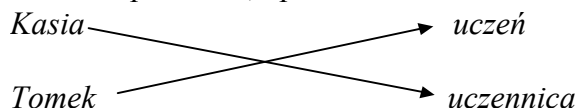
- A.
- B.
- C.
- D.

5. Staraj się nie popełniać błędów. Gdy się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zamaluj inną odpowiedź, np.:

- A.
- B.
- C.
- D.

6. Gdy przy zadaniu jest taki znak , to sam napisz odpowiedź w miejscu kreski. Pomyłki przekreślaj.

7. Gdy przy zadaniu jest taki znak , to połącz strzałkami dobre odpowiedzi, np.:

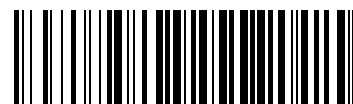
8. W arkuszu znajduje się miejsce na brudnopis. Możesz je wykorzystać, redagując odpowiedź. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

KWIECIEŃ 2007

**Czas pracy:
do 180 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 50**

Człowiek w powietrzu

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst I

Tymczasem Dedal¹ tęsknił za swoją ojczyzną. Poprosił króla Minosa² o pozwolenie na wyjazd. Król jednak nie pozwolił.

Wówczas Dedal wymyślił niezwykle sposób ucieczki. Z piór ptasich, sklejonych woskiem, wykonał olbrzymie skrzydła dla siebie i dla swojego syna Ikara. Obaj przymocowali sobie skrzydła do ramion, a zanim ruszyli w drogę, rzekł Dedal do syna:

Pamiętaj synu, żebyś zawsze latał środkiem, między morzem a niebem. Nie wolno ci zbyt wysoko lecieć, gdyż gorąco promieni słonecznych roztopi wosk, który skleja skrzydła.

Dedal leciał pierwszy i pokazywał drogę synowi. Rybak, pasterz i rolnik ze zdumieniem³ patrzyli na ludzi, którzy lecieli w powietrzu jak ptaki.

Ikar był tak zachwycony⁴ lotem, że zapomniał o przestrojach⁵ ojca. Leciał coraz wyżej i wyżej. I wtedy stało się to, co przewidywał Dedal. Pod wpływem słońca wosk stopniał i pióra zaczęły opadać. Ikar runął⁶ z dużej wysokości na ziemię i zabił się na miejscu.

Zasmucony Dedal odnalazł i pochował ciało syna.

Na podstawie: J. Parandowski, *Mitologia. Wierzenia i podania Greków i Rzymian*, Poznań 1989.

Słowniczek:

¹ **Dedal** – Ateńczyk, wynalazca, architekt, rzeźbiarz; przebywał na wyspie Krecie (Grecja) u króla Minosa

² **Minos** – król, który panował na Krecie

³ **zdumienie** – zdziwienie

⁴ **był zachwycony** – bardzo mu się podobało

⁵ **przestrogi** – ostrzeżenia, dobre rady

⁶ **runął** – upadł

Na podstawie tekstu I wykonaj zadania: 1., 2., 3., 4., 5., 6. i 7.

Zadanie 1.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Tekst I opowiada

- A. o tęsknocie króla Minosa za ojczyzną.
- B. o przyjaźni Dedala z królem Minosem.
- C. o pracy rybaka, pasterza i rolnika.
- D. o ucieczce Dedala i Ikara do ojczyzny.

Zadanie 2.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Słowa Dedala: „Pamiętaj synu, żebyś zawsze latał środkiem” są

- A. argumentem.
- B. pytaniem.
- C. nakazem.
- D. stwierdzeniem.

Zadanie 3.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Kto skonstruował skrzydła do ucieczki z Krety?

- A. Minos.
- B. Rybak.
- C. Pasterz.
- D. Dedal.

Zadanie 4.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Ikar spadł na ziemię, ponieważ

- A. zapomniał o przestrożach ojca.
- B. leciał zbyt nisko.
- C. źle przymocował skrzydła do ramion.
- D. leciał środkiem – między morzem a niebem.

Zadanie 5.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Zbliżając się do słońca, Ikar zachowywał się

- A. mądrze.
- B. rozsądnie.
- C. nieostrożnie.
- D. nieuprzejmie.

Zadanie 6.

**Ponumeruj wydarzenia po kolei, zaczynając od najdawniejszego.
Wpisz w cyfry od 1 do 7.**

- Wymyślenie przez Dedala sposobu ucieczki.
- Ucieczka ojca i syna z wyspy.
- Upadek i śmierć Ikarą.
- Wykonanie skrzydeł przez Dedala.
- Udzielenie przestrogi przez ojca.
- Lot Ikarą w kierunku słońca.
- Zwrócenie się Dedala do Minosa z prośbą o zgodę na powrót do ojczyzny.

Zadanie 7.

Uzupełnij dialog Dedala i Ikarą odpowiednimi zdaniami spośród podanych w ramce.

Ikar: *Ojcze, co tu robisz?*

Dedal:

Ikar: *Po co nam one?*

Dedal:

Ikar: *Wspaniale, ale w jaki sposób?*

Dedal: *Przymocujemy skrzydła do ramion, wejdziemy na górę i polecimy jak ptaki.
Ale pamiętaj,*

Ikar: *Dlaczego ojcze?*

Dedal:

Ikar: *Dobrze, będę pamiętał.*

**Uciekniemy na nich z wyspy.
Bo słońce stopi wosk, który skleja pióra.
Zasmucony Dedal odnalazł i pochował ciało syna.
Nie wolno ci lecieć za wysoko.
Buduję skrzydła.**

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst II

Pierwszym pojazdem powietrznym był balon. Skonstruowali go Francuzi – bracia Montgolfier. Wykonany był z kawałków płótna¹ i papieru, miał średnicę ponad 10 metrów i wypełniało go gorące powietrze. Start pierwszego balonu, jeszcze bez załogi², odbył się 4 czerwca 1783 roku w miejscowości Annonay³.

Kilka tygodni po pierwszych próbach bracia wykonali następny balon, do którego przymocowali linami kosz. W koszu umieścili koguta, kaczkę i owcę. Balon wystartował 19 września 1783 roku w Wersalu⁴, w obecności króla. Pierwsi pasażerowie wrócili na ziemię cali i zdrowi.

Kolejny balon braci Montgolfier, już z człowiekiem (był nim Franciszek Pilatre), wzbił się⁵ w powietrze 15 października 1783 roku. Wzniósł się⁶ on – wśród oklasków zebranych ludzi – na wysokość 25 metrów i pozostawał w górze przez prawie 4 minuty. 21 listopada Franciszek Pilatre wykonał także pierwszy lot nad Paryżem, przebywając w powietrzu około 25 minut.

Balon braci Montgolfier

Na podstawie: *Encyklopedia Guinnessa*, Warszawa-Sopot 1991.

Słowniczek

¹ **płótno** – rodzaj materiału

² **załoga** – grupa ludzi, która obsługuje jakiś środek lokomocji, tu: balon

³ **Annonay** – miasto na południu Francji

⁴ **Wersal** – miasto niedaleko Paryża

⁵ **wzbił się** – poleciał

⁶ **wzniósł się** – poleciał

Na podstawie tekstu II wykonaj zadania: 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14. i 15.

Zadanie 8.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Co jest tematem całego tekstu?

- A. Pierwsze loty balonem.
- B. Próby lotu balonem w Polsce.
- C. Wrażenia z lotu balonem.
- D. Upadek pierwszego balonu.

Zadanie 9.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Bracia Montgolfier wykonali balon

- A. z gumy i płótna.
- B. z papieru i jedwabiu.
- C. z lekkiego metalu.
- D. z płótna i papieru.

Zadanie 10.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Pierwszy lot człowieka balonem odbył się

- A. 4 czerwca 1783 roku.
- B. 19 września 1783 roku.
- C. 15 października 1783 roku.
- D. 21 listopada 1783 roku.

Zadanie 11.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Autor tekstu II

- A. krytykuje pierwsze loty balonem.
- B. informuje o dokonaniach braci Montgolfier.
- C. zachęca czytelników do latania balonem.
- D. tłumaczy różnice między balonem a samolotem.

Zadanie 12.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Jak zachowywali się ludzie, którzy obserwowali pierwszy lot człowieka balonem?

- A. Klaskali i cieszyli się.
- B. Byli spokojni i skupieni.
- C. Okazywali smutek i żal.
- D. Byli zdziwieni i przestraszeni.

Zadanie 13.

Odpowiedz na pytania.

1. Gdzie (w jakim mieście) wystartował pierwszy balon braci Montgolfier?

.....
.....

2. Kto jako pierwszy leciał balonem nad Paryżem?

.....
.....

Zadanie 14.

Napisz obok zdania TAK – gdy uważasz, że zdanie jest prawdziwe, NIE – gdy zdanie jest fałszywe (nieprawdziwe).

TAK/ NIE

Bracia Montgolfier przyczynili się do rozwoju lotnictwa.

Pierwszymi pasażerami balonu były zwierzęta.

Pierwszy lot Franciszka Pilatre trwał kilka godzin.

Konstruktorami pierwszego balonu byli Francuzi.

Zadanie 15.

Dokończ zdanie. Uzasadnij w nim, dlaczego rok 1783 jest ważny dla historii lotnictwa.

Rok 1783 jest ważny dla historii lotnictwa,

.....
.....

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst III

Samolot Louisa Bleriota

Po balonach nadszedł czas samolotów. 17 grudnia 1903 roku Amerykanin Orville Wright dokonał pierwszego, historycznego lotu samolotem. Lot ten trwał tylko 12 sekund, a pokonana odległość wynosiła 36 metrów.

Próby z samolotami przeprowadzano także w Europie. Wielkim wydarzeniem był przelot Francuza Louisa Bleriota nad kanałem La Manche¹ w dniu 25 lipca 1909 roku. Za ten wyczyn Bleriot otrzymał od jednej z brytyjskich gazet 1000 funtów nagrody.

W latach trzydziestych ubiegłego wieku zaczęły powstawać pierwsze udane śmigłowce i samoloty odrzutowe. Człowiek zaczął myśleć także o lotach w kosmos. Era załogowych lotów kosmicznych rozpoczęła się 12 kwietnia 1961 roku. Wówczas to rosyjski kosmonauta² Jurij Gagarin jako pierwszy człowiek poleciał w przestrzeń kosmiczną na pokładzie statku *Wostok 1*. W czasie 90-minutowego lotu jego pojazd okrążył Ziemię 11 razy.

Na podstawie: *Encyklopedia Guinnessa*, Warszawa-Sopot 1991.

Słowniczek:

¹ **kanal La Manche** – cieśnina na Oceanie Atlantyckim, między Francją a Wielką Brytanią

² **kosmonauta** – lotnik przygotowany do wykonywania lotów w kosmos

Rakieta *Wostok 1*

Na podstawie tekstu III wykonaj zadania 16. i 17.

Zadanie 16.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Louis Bleriot otrzymał nagrodę za

- A. pierwszą próbę lotu samolotem.
- B. przelot nad kanałem La Manche.
- C. zbudowanie samolotu odrzutowego.
- D. historyczny lot w kosmos.

Zadanie 17.

Uzupełnij tabelę odpowiednimi informacjami z tekstu.

Kto?	Czego dokonał? (co ważnego zrobił)	Kiedy to było? (dokładna data)
<i>Amerykanin Orville Wright</i>
<i>Francuz Louis Bleriot</i>
<i>Rosjanin Jurij Gagarin</i>

Zadanie 18.

Zaznacz na osi czasu daty podanych wydarzeń. Wpisz litery A, B w odpowiednie kratki.

A – pierwszy lot człowieka balonem, 1783 r.

B – pierwszy lot człowieka w kosmos, 1961 r.

XIII w.	XIV w.	XV w.	XVI w.	XVII w.	XVIII w.	XIX w.	XX w.	XXI w.	

Przeczytaj uważnie tekst.

Tekst IV

Kornel Makuszyński

O lotniku, co był aż w niebie

Raz lotnik, co ma skrzydła,
Co skrzydła ma orłowe¹,
Wyleciał jako ptak.
Przez zorzy² malowidła,
Przez chmury wzleciał płowe³
Aż na niebieski szlak⁴.

Pioruny za nim gnały⁵,
Warczały za nim burze,
Jak pies go gonił grzmot.
On leciał w słońcu cały,
Co nań⁶ ciskało⁷ róże,
W swój oszalały⁸ lot.

Słowniczek:

- ¹ **skrzydła (...)** orłowe – skrzydła orła
² **zorza** – kolorowe zjawisko świetlne na niebie
³ **płowe** – oświetlone słońcem, żółtawe z odcieniem szarym
⁴ **niebieski szlak** – niebo
⁵ **gnały** – leciały
⁶ **nań** – na niego
⁷ **ciskało** – rzucało
⁸ **oszalały** – odważny, ryzykowny, niebezpieczny

K. Makuszyński, *Poezje wybrane*, Kraków 1988.

Na podstawie tekstu IV wykonaj zadania: 19., 20., 21., 22., 23. i 24.

Zadanie 19.

Dokończ zdania.

Fragment wiersza składa się z dwóch

Każda z nich ma sześć

Zadanie 20.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

W którym zdaniu występuje porównanie?

- A. „Wyleciał jako ptak”.
B. „On leciał w słońcu cały”.
C. „Pioruny za nim gnały”.
D. „Przez chmury wzleciał płowe”.

Zadanie 21.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Podkreślone wyrazy: *chmury płowe, niebieski szlak to*

- A. przenośnie.
- B. porównania.
- C. epitety.
- D. rymy.

Zadanie 22.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Lotnik jest

- A. osobą mówiącą w wierszu.
- B. bohaterem wiersza.
- C. adresatem wiersza.
- D. autorem wiersza.

Zadanie 23.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Poeta wskazał na podobieństwo grzmotu, który gonił lotnika, do

- A. psa.
- B. ptaka.
- C. orła.
- D. zorzy.

Zadanie 24.

Wypisz z wiersza pięć rzeczowników, które kojarzą ci się z niebem.

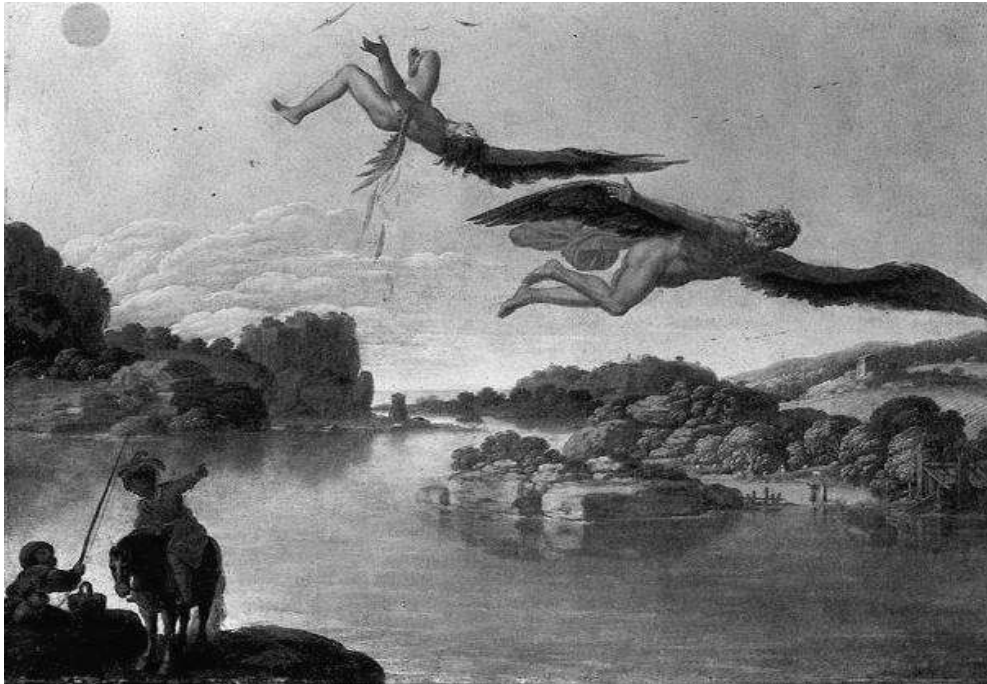
.....

.....

.....

Obejrzyj dokładnie reprodukcję obrazu

Obraz Carla Saraceniiego „Upadek Ikara”

Na podstawie reprodukcji obrazu wykonaj zadania: 25., 26., 27. i 28.

Zadanie 25.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Obraz Carla Saraceniiego „Upadek Ikara” jest przykładem malarstwa

- A. historycznego.
- B. mitologicznego.
- C. religijnego.
- D. abstrakcyjnego.

Zadanie 26.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Gdzie znajdują się postacie Dedala i Ikara?

- A. W głębi.
- B. W tle pejzażu.
- C. Na dalszym planie.
- D. Na pierwszym planie.

Zadanie 27.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Na obrazie ukazano

- A. spokojny lot Ikara.
- B. śmierć Dedala i Ikara.
- C. moment spadania Ikara.
- D. przygotowania Dedala i Ikara do lotu.

Zadanie 28.

Zaznacz dobrą odpowiedź.

Zanim to zrobisz, przypomnij sobie tekst I.

Na obrazie Ikar został ukazany tuż po tym, gdy

- A. postanowił zawrócić.
- B. poraził go piorun.
- C. stracił siły do lotu.
- D. słońce stopiło wosk.

Zadanie 29.

**Zaproś mieszkańców Paryża na pokaz lotu balonem.
Pisząc zaproszenie, wykorzystaj informacje podane w ramce.**

Informacje:

15 października	Plac Zgody w Paryżu	Godz. 12⁰⁰
------------------------	----------------------------	------------------------------

A large rectangular box containing 20 horizontal dotted lines for writing the invitation.

Na podstawie tekstu I wykonaj zadanie 30.

Zadanie 30.

Napisz opowiadanie o dziejach Dedala i Ikara. Wykorzystaj pytania pomocnicze. Napisz najmniej 7 zdań.

1. Kto rządził na wyspie Krecie? Kto przebywał na dworze króla Minosa?
2. Kim był Dedal?
3. Z jaką prośbą Dedal poszedł do króla? Co odpowiedział król Minos?
4. Jaki sposób ucieczki wymyślił Dedal?
5. Jak wyglądały skrzydła, które wykonał Dedal?
6. Co powiedział Dedal Ikarowi, zanim ruszyli w drogę?
7. Kto leciał pierwszy i pokazywał drogę?
8. Kto obserwował lot Dedala i Ikara?
9. Co Ikar zrobił w czasie lotu i co się z nim stało?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

